

OUTSIDER
gek of visionair?

OUTSIDER gek of visionair?

inleiding

"Zwijgen. Stil. Iedereen moet zwijgen zodat eindelijk eens duidelijk wordt waar het bij mij over gaat. Hier van binnen. Dank u wel."

een hut in een bos
ver weg van alles en iedereen
een man vertelt, zingt, danst, lacht
raast, argumenteert, provoceert
over de mens die de natuur vernielt
over het isolement dat hij noodgedwongen omhelst
over de vervreemding die technologie heet
het eindeloze geschreeuw op sociale media
over zijn verlangen naar een echte wereld
het publiek wordt jury
luistert, leeft mee, voelt weerzin, oordeelt
of niet

In deze monoloog, geschreven door Michael Bijnens op vraag van Laika, kruipt Frank Dierens in de huid van Ted Kaczynski, één der beruchtste en meest gezochte terroristen ooit, beter bekend als de Unabomber. Kaczynski overleed op 10 juni 2023 in een beveiligde gevangenis in North Carolina (US), hij werd 81 jaar oud.

In Outsider houdt hij een hartstochtelijke verdedigingsrede ter voorbereiding op een proces dat nog moet komen. "Hoe kan iemand zo ver heen zijn?", denken wij. Maar voor Ted is het allemaal heel logisch...

TEKST Michael Bijnens

SPEL Frank Dierens

REGIE Jo Roets

SCENOGRAPHIE Peter De Bie

DRAMATURGIE Mieke Versyp

SOUNDSCAPE Steven Prengels

KOSTUUMS Marie Dries

CHOREOGRAFISCH ADVIES Iris Bouche

LESMAP Benjamin Verhoeven

PRODUCTIE, TECHNIEK & REALISATIE Robin Angst, Pieter Smet,

Tim van der Linden, Rik Van Gysegem & Anton Van Haver

OUTSIDER gek of visionair?

inleiding

Beste leerkracht,

Binnenkort komt u met uw leerlingen kijken naar de voorstelling Outsider, een productie van Laika op basis van een tekst van Michael Bijnens en in een regie van Jo Roets. Om de leerlingen en u te ondersteunen bij dit theaterbezoek stelde Laika deze lesmap samen.

We beginnen met de algemene context bij de waargebeurde feiten waarop deze voorstelling werd gebaseerd. De thematiek van Outsider kan immers zowel bij een jeugd- als volwassen publiek wat losmaken. Deze lesmap dient als een concrete tool om het gesprek rond deze voorstelling en haar thema's te inspireren. We hebben duidelijk gemaakt wat volgens ons best op voorhand en wat na afloop aan bod komt. Voel u uiteraard vrij om hier inspiratie uit te putten en onze tips naar hartelust te integreren in uw lessenpraktijk.

Een goed voorbereid publiek, weten we uit ervaring, is een aandachtig, nieuwsgierig en betrokken publiek. Dit is een eerste voorwaarde om het bijwonen van een voorstelling tot een verrijkende ervaring te maken.

Mocht u nog vragen hebben, dan kan je die mailen naar info@laika.be. We horen altijd graag reacties van leerlingen en leerkrachten op de voorstelling; deze kunnen naar hetzelfde adres worden gemaïld of op onze site en sociale media worden gedeeld.

Hartelijke groet,
Laika

[Website Laika](#)

[Facebook Laika](#)

[Instagram Laika](#)

[Vimeo Laika](#)

OUTSIDER gek of visionair?

over de voorstelling

Acteur Frank Dierens kruipt voor Outsider in de huid van Ted Kaczynski, één van de meest beruchte en langst gezochte terroristen uit de recente Amerikaanse geschiedenis. Schrijver Michael Bijnens bedacht vanuit het standpunt van deze man een monoloog die inkijk geeft in deze raadselachtig eenzame figuur.

In de voorstelling ziet het publiek Ted in zijn eigen mentale gevangenis en krijg je een beeld van een complexe persoon die balanceert tussen zin en onzin. Het is alsof Ted terugkijkt op zijn leven en al doende alles herbeleeft. Terwijl Ted zo vertelt maakt hij vele tijdsprongen: naar zijn kindertijd, naar de tijd in zijn hut in het bos, naar zijn tijd op de universiteit, naar de tijd bij de professor, bij zijn advocate, naar de tijd van zijn lange rechtszaak, naar de kloppjacht van de FBI, naar zijn eenzame gevangeniscel,... Het zijn levensmomenten die allemaal door elkaar lopen en die Ted achtervolgen in de echokamer van zijn cel. Zijn vertelling volgt dus geen chronologische of lineaire structuur, maar is associatief opgebouwd zoals een gedachtstroom waarvan de filter soms zoek is. Dit is goed om op voorhand aan de leerlingen mee te geven.

In het hoofd kruipen van Ted geeft de terrorist een menselijk gelaat. Het verandert niets aan de verschrikkelijke dingen die hij heeft gedaan, maar het illustreert wel hoe iemand kan verglijden als hij/zij/die zijn aansluiting bij de samenleving mist. Was dit levenspad voor iemand als Ted dan echt niet te vermijden? Zou het jou ook kunnen overkomen? De voorstelling Outsider formuleert hier een eigenzinnig antwoord op.

OUTSIDER gek of visionair?

over de voorstelling

Wie is "the unabomber"?

Theodore "Ted" Kaczynski wordt geboren op 22 mei 1947 in de Verenigde Staten als eerste zoon van Poolse immigranten. Al van jongs af aan is duidelijk dat Ted een bijzonder intelligent jongetje is en wanneer zijn IQ getest wordt, scoort hij zo hoog dat hij meteen een aantal jaren in de lagere school mag overslaan. Ondanks zijn intelligentie vindt Ted maar moeilijk aansluiting bij de oudere kinderen in zijn klas en door de vele pesterijen kruipt hij dieper en dieper in zijn schelp. Sociale situaties deden Ted volledig blokkeren, zo herinnert zijn jongere broer David het zich later. Teds schoolresultaten lijdten er echter niet onder en tegen de leeftijd van 15 jaar is Ted klaar om naar de prestigieuze Harvard universiteit te gaan om wiskunde te studeren.

Maar helemaal alleen, ver weg van huis en in de onbekende omgeving van de universiteit, botst Ted opnieuw op dezelfde muren. Hij heeft geen vrienden en blijft een echte outsider die zich volledig stort op dat ene ding waar hij echt goed in is: studeren. En inderdaad, ook op Harvard blinkt hij uit als voorbeeldstudent en dat ontgaat professor Psychologie Henry Murray niet. Professor Murray overtuigt Ted in die periode om in een experimenteel onderzoek mee te stappen als proefpersoon. Opzet van de studie was om met speciale apparatuur in het brein te meten hoeveel psychologische druk iemand aankan door deze persoon bloot te stellen aan agressieve beledigingen op basis van gevoelige persoonlijke informatie. Het was niet ongewoon voor proefpersonen om tijdens zo'n sessie volledig door het lint te gaan. Erger nog: alles werd gefilmd en beelden van woede-uitbarstingen werden vaak gebruikt om diezelfde proefpersoon opnieuw zo kwaad te krijgen. Dit experiment onderging Ted drie jaar lang op wekelijkse basis. Ondanks de mentale druk die bij dit experiment kwam kijken, rondt de ondertussen 20-jarige Ted met een uitzonderlijk hoge score zijn opleiding Wiskunde af.

In de jaren nadien gaat het de academische carrière van Ted voor de wind. Hij behaalt zonder veel moeite een master en een doctoraat, wint wetenschappelijke prijzen en wordt assistent-professor. Maar het is ook in deze periode dat Ted het psychologisch steeds moeilijker krijgt. Zijn studenten vinden zijn lesmethodes hard en ongelooflijk afstandelijk en zijn gebrek aan sociale vaardigheden halen hem in deze levensfase in. Ted is opgegroeid tot een zonderling en apathisch man met een

OUTSIDER gek of visionair?

over de voorstelling

hartstochtelijke afkeer voor alle technologie. Als totale verrassing voor de universiteit waar hij werkt dient Ted na een paar jaar zijn ontslag in. Hij is dan 27 jaar.

Ted had tegen deze tijd genoeg geld bij elkaar gespaard om komaf te maken met de maatschappij die hij zo was beginnen haten en hij koopt zich een afgelegen hut in de bossen van Montana. Daar overleeft hij zelfvoorzienend met niets meer dan een bed, twee stoelen en een hoop boeken. Als een kluisenaar leeft hij er geïsoleerd, ver weg van de bewoonde wereld. Maar er blijft iets knagen aan hem. Iets dat sterker is dan hemzelf en hem tot actie dwingt. Zo sticht hij bijvoorbeeld brand in een naburige houtzagerij als vergelding voor de natuur die ze volgens hem kapot maken. Maar dat geeft niet de voldoening waar hij op hoopte. Als hij op een zomer ontdekt dat de Amerikaanse overheid door één van zijn geliefkoosde bossen een autosnelweg heeft aangelegd slaan zijn stoppen helemaal door. Vanaf dat moment zint Ted maar op één ding: wraak door middel van grovere middelen. Hij gaat bommen maken.

De Verenigde Staten worden in 1978 voor het eerst opgeschrikt door een pakketje dat ontploft in de handen van een medewerker van een universiteit in Illinois. Ted is dan 31 jaar oud. Het is het eerste bompakket in een reeks van uiteindelijk wel 16 bommen die Ted eigenhandig samenstelt en verstuurt in de periode tussen 1978 en 1995. Dit levert hem de bijnaam “the una-bomber” op als verwijzing naar de rode draad in al zijn doelwitten: uni-versiteiten. Ted plande zijn grootste terreurdaad door een bom in de laadruimte van een passagiersvliegtuig te verstoppert, maar door een foutje geraakt deze bom niet verder dan wat hevige rookontwikkeling en mislukt de aanslag. De zoektocht naar deze geheimzinnige terrorist zal het hele land wel 18 jaar in de ban houden. Wie is “the unabomber”?

Ted wordt uiteindelijk op 3 april 1996 als 49-jarige man gearresteerd door de FBI. Wat leidt tot deze spectaculaire ontknoping is een tip van niemand minder dan Teds eigen broer, David. Ted was met de jaren arroganter geworden en had als “the unabomber” aan een krant gevraagd om een lange tekst, zijn manifest, te publiceren. Toen dit artikel op de voorpagina verscheen werden David Kaczynski's ergste vermoedens bevestigd: zijn broer Ted moest “the unabomber” wel zijn. David had brieven als bewijs waarin Ted hem jaar na jaar met dezelfde woorden, dezelfde zinnen zelfs, uitlegt wat er mis is met de Amerikaanse samenleving.

over de voorstelling

OUTSIDER gek of visionair?

Ted pleit over de hele lijn schuldig in de daaropvolgende rechtszaak. Voor het leed dat hij berokkende aan de samenleving en 26 slachtoffers, waaronder 3 doden, ontvangt Ted Kaczynski een achtvoudige levenslange gevangenisstraf. Om de bijhorende geldboete te kunnen betalen beslist de overheid om de schamele inboedel uit de hut van Amerika's befaamde terrorist per opbod op het internet te verkopen. Dit leverde boven de verwachting een eindsom van wel 232 0000 dollar op.

Zijn hut werd volledig in tact van Montana verhuisd naar een museum van de FBI in de Amerikaanse hoofdstad Washington DC. Voor de prijs van 23 dollar kan je het daar bezichtigen.

Ted Kaczynski overleed op 10 juni 2023 in een speciale beveiligde gevangenis in North Carolina, hij werd 81 jaar oud.

Wat is terrorisme?

*"De mensheid is de grootste vernietigende kracht op aarde.
En die vernietiging moest ik tegengaan."*

Ted in Outsider

Het begrip terrorisme is afkomstig van het Latijnse woord voor angst of paniek. Hiermee is meteen duidelijk welke bedoeling terroristen voor ogen hebben bij het plegen van aanslagen: ze willen angst en paniek zaaien onder de mensen en op die manier aandacht opeisen voor hun boodschap.

Vandaag de dag wordt terrorisme vooral geassocieerd met religieus terrorisme, maar terreurdaden zijn over de hele wereld terug te vinden en wel om zeer verschillende redenen van politieke tot zeer persoonlijke. Ted Kaczynski hoort vooral in die laatste categorie thuis en is wat men met een Engelse term een "lone wolf" noemt. Dit zijn terroristen die op eigen houtje zonder steun van een grotere organisatie aanslagen plegen uit diepgewortelde haat voor (een deel van) de samenleving. Meestal zijn het eenzame, geïsoleerde mannen met psychische problemen en radicale ideeën die alle hoop voor de toekomst verloren zijn.

OUTSIDER gek of visionair?

over de voorstelling

Begrippen die vaak nog in één adem met terrorisme worden genoemd zijn activisme, radicalisering en extremisme. Niemand wordt van de ene dag op de andere namelijk meteen een terrorist. Deze mensen hebben meestal een lang pad afgelegd dat misschien start bij een onschuldig activisme, maar dat onder invloed uitmondt in steeds radicalere ideeën. Wanneer deze geradicaliseerde gedachten lijnrecht ingaan tegen de regels van een gezonde democratie, spreken we over extremistisch gedachtegoed. Vaak gaat dit ook gepaard met haatspraak, veelal online. Extremisten kunnen vervolgens terroristen worden van zodra ze overgaan tot geweld door (onschuldige) burgerslachtoffers te doden met het specifieke doel om de samenleving bang te maken. Maar dit creëert nooit een oplossing, enkel een nieuw probleem.

Terrorisme is dus het symptoom van samenleving waarin mensen elkaar niet lijken te begrijpen en de grenzen van respect voor elkaar ver worden overschreden. Luisterbereidheid en zorg voor elkaar zijn daarom misschien wel de belangrijkste medicijnen in de strijd tegen terrorisme en de gepolariseerde vereenzaming die erbij hoort. Dit maakt het verhaal van Ted Kaczynski ook pijnlijk duidelijk...

De voorstelling Outsider tast af hoe Ted zich door de verschillende fases van radicalisering heeft geworsteld en de terrorist is geworden zoals de geschiedenis hem zal herinneren. Door ook de activist in Ted te belichten biedt Outsider voorzichtig inzicht in de zin en onzin van zijn pleidooi voor een simpeler leven dichtbij de natuur, ver weg van de technologie waar we sinds de jaren '70 alleen maar afhankelijker van zijn geworden. Maar de voorstelling laat ook zien hoe Ted koppig vasthoudt aan grootse extremistische ideeën die betekenisvol contact met anderen telkens in de weg staat. Het is een vicieuze cirkel waar hij maar niet uit geraakt en die van hem een tragische figuur maakt.

Leerlingen die naar aanleiding van Outsider met vragen blijven zitten over radicalisering kunnen terecht op de website van WatWat. Daar wordt ze nog eens op hun maat uitgelegd wat radicalisering precies is en bij wie ze zonder veroordeeld

OUTSIDER gek of visionair?

over de voorstelling

te worden op een veilige manier met vragen en twijfels terecht kunnen.

www.watwat.be/identiteit/wat-radicalisering

Leerkrachten die vragen hebben over radicalisering in de maatschappij en/of bij jongeren in hun klas kunnen terecht op de website van KlasCement. Via volgend artikel worden handvatten aangereikt in de omgang met leerlingen die anders denken. Onderaan de pagina kan je ook verder doorklikken naar meer lesmateriaal rond (de)radicalisering.

www.klascement.net/artikels/87703/handvatten-voor-de-preventie-aanpak-en-omgang-met-radicalisering-binnen-onderwijs/?previous

Boekentip:

Peter Knoope - Het Westen onder vuur

In het boek “Het Westen onder vuur” uit 2016 onderzoekt terrorisme-expert Peter Knoope de drijfveren achter hedendaagse terreurdaden. Hij analyseert hoe terrorisme tegen westerse ideeën door de eeuwen heen is gegroeid en wat de aantrekkingskracht tot en met vandaag voor jongere generaties -gevaarlijk genoeg- nog steeds is.

Door inzicht te krijgen in de voedingsbodem en het wederkerende patroon dat bij terrorisme over de hele wereld is terug te vinden, leren we de juiste vragen stellen en misschien ook het begin van een antwoord te formuleren op de verharding van onze samenleving.

ter voorbereiding

OUTSIDER gek of visionair?

Wat een lijklied kan betekenen

"Eigenlijk hou ik meer van talen dan van wiskunde. Mijn dagboeken schreef ik in het Spaans. Om te oefenen. Zodat ik het niet zou vergeten. Ik heb nog nooit Spaans met iemand gesproken. Ik schreef het alleen op. Ik spreek het zonder te spreken."

Ted in Outsider

OPDRACHT:

De drempel om te durven zijn wie je bent ligt soms behoorlijk hoog. We kunnen elkaar beter leren kennen door veel gesprekken te voeren, maar ook door nieuwsgierig te zijn naar datgene waar de ander van houdt en dat moeilijk in eigen woorden uit te drukken valt. Een lijklied is hier een goed voorbeeld van. In de voorstelling is "Alma Mia" het lijklied van Ted. Door dit lied onder de loep te nemen, kunnen jullie hem op voorhand al beter leren kennen en word je uitgenodigd over een eigen lijklied na te denken.

BENODIGDHEDEN:

De tekst van het nummer Alma Mia (inclusief vertaling)

Een geluidsinstallatie (met video indien nodig)

Eventueel opzoekmateriaal voor de teksten van jullie eigen lijkliederen

INSTRUCTIE:

Denk na over een muzieknummer dat bij jou past. Dat jou typeert.

Hoe maak je deze beslissing? Wat betekent het nummer voor jou?

Neem indien mogelijk de tekst van het nummer erbij.

Wat zijn de woorden van het lied? Welke zinnen raken je je nog het meest? Waarom?

Het lijklied van Ted in Outsider is de Spaanse klassieker "Alma Mia".

Bekijk of beluister het in de versies die allebei in de voorstelling zitten:

OUTSIDER gek of visionair?

ter voorbereiding

Dit is de live versie gezongen door Gabriel Rios:

En dit is de albumversie:

https://www.youtube.com/watch?v=8ubjs_RLsf8)

Leg de beschrijving van het leven van Ted Kaczynski eerder in deze lesmap naast de tekst van het nummer hieronder. Je kan ook het begincitaat van Ted bij deze opdracht voorlezen.

Wat vertelt dit nummer over hem denken jullie?

Herkennen jullie de gevoelens uit het nummer?

Hoe verschilt dit lijklied van het jouwe?

OUTSIDER gek of visionair?

ter voorbereiding

Alma mía sola, siempre sola	Mijn ziel is eenzaam, altijd eenzaam.
Sin que nadie comprenda tu sufrimiento	Niemand begrijpt mijn pijn.
Tu horrible padecer	Mijn verschrikkelijk lijden.
Fingiendo una existencia siempre llena	Ik doe alsof ik leef, een leven vol
De dicha y de placer	woorden en plezier,
De dicha y de placer	vol woorden en plezier.
Si yo encontrara un alma como la mía	Ach, als ik maar eens iemand vond, een ziel zoals de
cosas secretas le contaría	mijne, dan zou die alles weten, al mijn
	geheimen.
Un alma que al mirarme, sin decir nada	Een ziel die mij zou zien, die zonder iets te zeggen
dijese todo con la mirada	mij helemaal begrijpt bij elke blik.
Un alma que embriagase con suave aliento	Een ziel die mij dronken maakt met zachte adem.
Que al besarme sintiera lo que yo siento	Die mij kust en voelt wat ik voel.
Y a veces me pregunto qué pasaría	En soms vraag ik me af wat er zou gebeuren
Si yo encontrara un alma como la mía	Als ik zo'n ziel als die van mij zou vinden
Un alma que al mirarme, sin decir nada	Een ziel die mij zou zien, die zonder iets te zeggen
dijese todo con la mirada	mij helemaal begrijpt bij elke blik.

ter voorbereiding

OUTSIDER gek of visionair?

De rol van technologie in ons dagdagelijks leven

"Dit is wat ik bedoel met technologie.

Iets dat groter is dan wij.

Dat ons vasthoudt.

Vastzet."

Ted in Outsider

OPDRACHT:

In deze opdracht sta je met de leerlingen stil bij de hoeveelheid technologie/elektronica ze op dagdagelijkse basis gebruiken. Dit opent het gesprek naar de mate waarin we als mensen afhankelijk zijn geworden van al deze apparatuur. Ted maakt hier in Outsider een groot punt van aangezien hij deze wereld probeerde te ontvluchten door alleen in de bossen te gaan wonen.

BENODIGDHEDEN:

(klad)papier en schrijfmateriaal

INSTRUCTIE:

Schrijf op een blad alle uren van de dag vanaf dat je wakker wordt tot je gaat slapen: beginnend ongeveer bij 7u 's ochtends tot 22u 's avonds.

Beeld je een doordeweekse schooldag in en vraag jezelf af welke elektronische apparaten je allemaal gebruikt doorheen de dag. Dit zijn meestal apparaten met aan-en-uit-knoppen of die geluiden maken als je ermee in contact komt. Schrijf deze bij elk uur op.

Bijvoorbeeld:

7u: Het alarm van mijn smartphone maakt me wakker

8u: Ik stap op de bus en scan mijn buspas

8u: Ik sta voor het rode licht aan de oversteekplaats

...

17u: Ik betaal met mijn bankkaart via bancontact bij de bakker

18u: Ik gebruik de microgolfoven om mijn broodje op te warmen

21u: Ik poets mijn tanden met een elektrische tandenborstel

OUTSIDER gek of visionair?

ter voorbereiding

Breng in kaart welke apparaten jullie allemaal hebben opgeschreven.

Hoeveel verschillende apparaten gebruikt deze klas? Welke zijn dezelfde en welke niet?

Bespreek vervolgens welke apparaten je dik in de problemen brengen als ze zouden stoppen met werken? Wat gebeurt er dan? Kunnen we oplossingen bedenken? Wat zijn de apparaten waar we blijkbaar echt niet meer zonder kunnen?

Ter verdieping: Er zijn filosofen die zeggen dat je als mens beter geen technologie gebruikt die je zelf niet kan repareren wanneer ze kapot gaat. Van welke apparaten snap jij hoe ze eigenlijk werken? Durf je ze openvijzen? Zou jij ze kunnen repareren? Waarom kan dit belangrijk zijn?

OUTSIDER gek of visionair?

ter voorbereiding

De mensheid op deze aardbol

"De mens bestaat om en nabij de 150.000 jaar. In die periode onderging ons brein en onze spraakorganen een verandering waardoor wij leerden spreken. In die 150.000 jaar leefden wij voornamelijk in bossen en woestijnen. Pas daarna kwamen de hekken, de ketenen, de wetten, de lopende band, de zogenaamd flexible desks."

Ted in Outsider

OPDRACHT:

Het is soms moeilijk om bevattelijk te maken hoe kort het bestaan van de mensheid is sinds het ontstaan van de aarde. In deze opdracht probeert de klas zich daarom de hele wereldgeschiedenis sinds haar prilleste begin voor te stellen als een dag van 24 uur. Ted in Outsider vindt de mens maar iets heel nietig en gelooft dat de menselijke geschiedenis bewijst dat we veel langer zonder technologie kunnen overleven dan we zelf denken.

BENODIGDHEDEN:

Een groot bord om op te tekenen

OUTSIDER gek of visionair?

ter voorbereiding

INSTRUCTIE:

We stellen ons de vraag waar we de mensheid op de klok moeten situeren als de wereldgeschiedenis slechts één dag in beslag nam. Teken een grote klok op het bord die 24 uren telt. Neem bovenstaande afbeelding als leidraad en overloop de volgende mijlpalen om voor de leerlingen duidelijk te maken wanneer de mens maar pas ten tonele verschijnt.

00:00 Het ontstaan van de aarde

10:41 Significante toename van zuurstof in de atmosfeer, belangrijk voor al het leven dat erna komt

18:40 De eerste levensvormen ontstaan, waarschijnlijk een soort algen

21:20 De eerste vissen ontstaan

22:47 De eerste dinosaurussen ontstaan

22:56 De eerste zoogdieren lopen over de aarde

23:40:48s Het uitsterven van de dinosaurussen

23:59:12s De eerste mensachtigen lopen rechtop

23:59:56s De moderne mens, homo sapiens, ontstaat

Wat maakt het bij jullie los om de mensheid slechts vier seconden voor middernacht te zien verschijnen? Hadden jullie hier al eerder bij stil gestaan?

Vind je dit een geruststellend idee?

Waarom wel of waarom niet?

ter naverwerking

OUTSIDER gek of visionair?

Een mening durven hebben

"De professor was de eerste persoon aan wie hij dit allemaal vertelde. Hij was de eerste die Ted hoorde. In dat kantoor. Daar bestond hij. Daar mocht Ted bestaan. Daar was hij een held. Een intellectueel. Iemand."

Ted in Outsider

OPDRACHT:

Aan de hand van een stellingenspel proberen de leerlingen aan te geven waar voor hen de balans ligt tussen trouw zijn aan je eigen ideeën en rekening houden met alle anderen. Dat dit in een veilige omgeving gebeurt spreekt voor zich. Dat laatste is namelijk waar het voor Ted in Outsider misliep: hij kon maar geen plek vinden waar hij zich genoeg op zijn gemak voelde om zich kwetsbaar op te stellen.

BENODIGDHEDEN:

Genoeg lege ruimte in het lokaal, door banken aan de zijkant te schuiven

INSTRUCTIE:

Maak ruimte vrij in het klaslokaal voor de leerlingen om een positie in te nemen.

Bepaal welke zijde "akkoord" en "niet akkoord" betekent.

Verzamel alle leerlingen in het midden.

Lees telkens één van de onderstaande stellingen.

Deze hebben allemaal een link met uitspraken die Ted doet doorheen de voorstelling. Sommige stellingen zijn al kwetsbaarder dan anderen, probeer dus aan te voelen waartoe de groep op dit moment bereid is zodat jullie veilig met elkaar kunnen praten over de inhoud.

De leerlingen krijgen telkens intuïtief een minuut de tijd om bij zichzelf na te gaan wat ze vinden. Laat hierna een paar leerlingen hun keuze voor de groep verduidelijken.

Zijn er misschien leerlingen die door naar elkaar te luisteren van kant willen veranderen?

OUTSIDER gek of visionair?

ter naverwerking

1. “Het heeft geen zin om te praten met mensen met wie je weinig gemeenschappelijk hebt. Dit zijn altijd saaie gesprekken.”
2. “Liever een duur cadeau dat ik anders nooit kan betalen dan iets dat iemand met heel goedkoop materiaal zelf voor mij heeft gemaakt.”
3. “De stad is geen plek waar ik rust kan vinden, geef mij maar een boomhut in de natuur.”
4. “Het is beter om eerlijk te zeggen wat je vindt en alleen te zijn dan te zwijgen en iedereen te vriend te houden.”
5. “Ik heb mij al eens alleen gevoeld door teveel op sociale media te kijken naar anderen die op dat moment allemaal leuke dingen aan het doen zijn.”
6. “Goede punten zijn belangrijker dan hoe je je voelt. Gevoelens gaan wel weer voorbij, schoolresultaten staan voor eeuwig op je rapport.”
7. “Wanneer iemand een misdaad begaat, maakt het niet uit wat deze persoon motiveerde: een misdadiger is een slecht mens.”
8. “Ik kan mijzelf op een bepaalde manier wel in het verhaal Ted Kaczynski herkennen.”

ter naverwerking

OUTSIDER gek of visionair?

Optimisme of pessimisme

*"Ik heb mijn verhaal nooit écht verteld.
Ik heb al jaren niemand meer gesproken. Behalve jullie.
Wat en wie en waar jullie ook mogen zijn.
Eén ding.
Dit.
Deze melodie.
Hoor hem.
Alsjeblieft.
Hoor hoe simpel en hoe mooi hij is. Alsjeblieft.
Hoor dit."*

Ted in de allerlaatste scène van Outsider

OPDRACHT:

De voorstelling Outsider heeft een open einde. Op basis van deze schrijfpdracht denken de leerlingen na over wat dit einde zou kunnen betekenen. Ze schrijven een brief gericht aan Jonathan, Teds enige vriend, waarin ze uitleggen waarom hij niet naar zijn feest is gekomen.

BENODIGDHEDEN:

*(klad)papier en schrijfmateriaal
Eventueel een geluidsinstallatie voor de muziek van John Cage*

INSTRUCTIE:

Haal de allerlaatste scène van Outsider opnieuw voor de geest.
Hierboven kan je de laatste woorden van Ted in de voorstelling herlezen.
In de achtergrond speelt er op dat exacte moment muziek van John Cage.
Ted probeert zelfs een stukje mee te spelen alsof hij met iemand in duet speelt.
Indien het je verbeelding of herinnering helpt kan je er opnieuw naar luisteren:
www.youtube.com/watch?v=Jd47vEHoAGg

OUTSIDER gek of visionair?

ter naverwerking

De voorstelling heeft een “open einde”.

Dit wil zeggen dat het verhaal niet eindigt met duidelijk slot, maar dat het aan het publiek wordt overgelaten om er een eigen interpretatie aan te geven.

Heeft het stuk een hoopvol einde volgens jullie? Waarom wel of waarom niet?

Wat had er gebeurd als Ted zijn cadeau wel aan Jonathan had gegeven? Hoe zou die gereageerd hebben? Zou Ted dan in de gevangenis zijn beland?

Neem er nu pen en papier bij.

Jonathan heeft waarschijnlijk nooit een uitleg ontvangen waarom zijn beste vriend, Ted, die avond niet naar zijn feest is gekomen ook al had die gezegd dat hij er wel ging zijn.

Schrijf daarom een brief aan Jonathan waarin je uitlegt waarom Ted niet kon komen.

Denk goed na over hoe je dit nieuws aan Jonathan brengt.

Kan je er iets positief van maken zodat het niet gevoelloos overkomt?

Of ga je Jonathan confronteren met een harde waarheid?

Leerlingen die zich er comfortabel bij voelen, kunnen voorlezen wat ze geschreven hebben.

OUTSIDER gek of visionair?

ter naverwerking

Mediawijsheid als medicijn voor terrorisme

*"Hoe noem je iets kapotmaken dat andere dingen kapot maakt?
Precies. Herstel."*

Ted in Outsider

OPDRACHT:

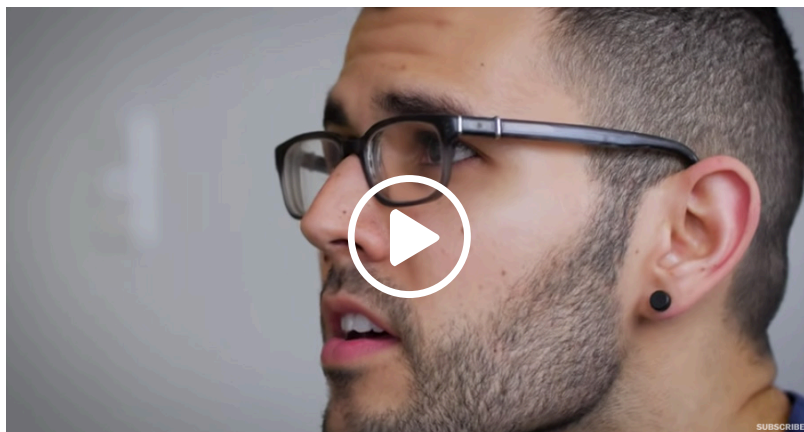
Omgaan met terrorisme is voor de meeste mensen die er niet in directe zin mee te maken krijgen vooral omgaan met de berichtgeving in de media over terrorisme. Je mediawijsheid hieromtrent vergroten is dus geen slecht idee om even na te denken over wat er precies voor zorgt dat terrorisme zo uitgebreid aan bod komt in het nieuws. Op basis van een reportage van Carlos Maza voor Vox maken we dit bespreekbaar.

BENODIGDHEDEN:

Een geluids- en video-installatie

INSTRUCTIE:

Bekijk de video die journalist Carlos Maza maakte voor Vox op YouTube:

De video duurt ongeveer 7 minuten.

Indien nodig kan je de Nederlandse ondertiteling aanzetten.

ter naverwerking

OUTSIDER gek of visionair?

Bespreek hoe ons brein op terrorisme reageert zoals blijkt uit onderzoek.

In een klasgesprek komen waarschijnlijk de volgende zaken ongeveer aan bod.

- Berichtgeving over terrorisme houdt mensen aan het scherm gekluisterd omdat ze bang zijn. Onderzoek wijst uit dat 63% van de mensen niet kan stoppen met naar het nieuws te kijken als het over terrorisme gaat.
- Ons brein reageert sterker op straffe verhalen dan op wiskundige cijfers
- Ons brein neemt automatisch aan dat wat op het nieuws komt ook veel voorkomt
- Hoe meer we ergens over horen, hoe meer we denken dat het overal is

In de reportage interviewt Carlos Maza veiligheidsexpert Bruce Schneier.

De volgende vragen gaan specifiek over wat hij vertelt.

- Wat is volgens Schneier de economie achter berichtgeving in de media? Verhalen die spectaculair zijn verkopen. Terrorisme hoort hier absoluut bij.
- Wat is het probleem met het nieuws en hoe ons brein begrijpt wat het ziet? In het nieuws komen gebeurtenissen aan bod die bijna nooit voorkomen. Met andere woorden: het nieuws gaat over de uitzonderingen, maar ons brein denkt juist het omgekeerde.
- Schneier waarschuwt ons voor wat hij “security theater” noemt. Wat bedoelt hij hiermee? Security theater (of veiligheidstheater) is een term voor gemakkelijk klinkende maatregelen die vaak door politici worden verkondigd maar die eigenlijk de veiligheid helemaal niet verbeteren. Het is dus enkel “een toneeltje” dat gespeeld wordt om mensen een veiliger gevoel te geven. Bijvoorbeeld: Donald Trump die belooft een muur te kunnen bouwen aan de grens die mensen uit het buitenland tegenhoudt.

Reflecteer nu breder over wat deze inzichten betekenen als het gaat over terrorisme in de media en politiek.

Welke verantwoordelijkheid hebben de media als het over terrorisme gaat? Doen ze er goed aan om hierover te berichten?

Is dit niet juist wat terroristen willen? Waar ligt voor jou de grens?

Merk je een impact op je eigen leven als er in het nieuws veel over terrorisme wordt gepraat? Ben je soms bang?

OUTSIDER gek of visionair?

ter naverwerking

Via welke kanalen volgen jullie het nieuws? Hoe verschilt de berichtgeving op de kanalen die jij volgt van je leerkracht of klasgenoten? Volg je het nieuws eigenlijk wel? Welke rol kan de overheid spelen om terrorisme te bestrijden? Doen ze genoeg? Zijn hun voorstellen realistisch? Hoe zouden jullie dit aanpakken als je in de regering zat?

Afsluitend kan je de tip zoals Carlos Maza die formuleert nog eens herhalen:

“Wat we kunnen doen is sceptisch zijn, over onze eigen angsten, over onze politici, en over de mensen op televisie voor wie onze paniek gouden zaken betekenen.”